SIAŬBIT THE SOWER

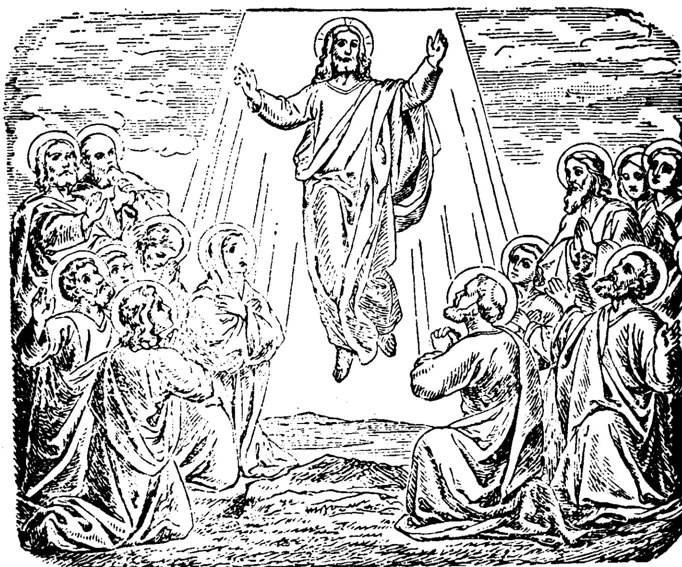
Vialika-Litoŭski (Biełaruski) dvumiesiačnik

The Great-Litvanian (Whiteruthenian) bimonthly

Authorized as Second Class Mail, Post Office Department, New York, U.S.A.

Časapis Katalicka-Hramadzki

1973, Maj-Červień | Nr. 91(h.16) | May-June, 1973

DARAHIJA RODZIČY!

U hetych miesiacach prypadajuć śviaty Matak i Baćkoŭ. Ja tàkoha pahladu, kab Vas nie razłučać i razam Vam vysłać maje pažadanni: Doŭhich, zdarovych hadkoŭ žyćcia i paciechi ad vašych dzietak.

U S T U P D A P R A M I E Ž K U Č A S U Z Y S Ł A Ń N I A Ś V I A T O H A D U C H A .

1. Paśla u Nieba Uśeścia Jezusa, viarnulisia Apostoły z Aliŭnaj Hary u viačernik, dzie usie z Najśviaciejšaj Ma-Ryjaj, Matkaj Jezusa, žančynami i bratami Jahonymi (D.A.1, 12-14). Jezus im prykazaŭ nie adchodzić z Jerozolimy, dy ažydać Chrystu Śviatym Ducham. Z Najśv. Maryjaj i Apostołami ažydajéć Eklezija u tych 9-ci dniach zyjścia Śviatoha Ducha i pryzyvaje viernikaŭ, kab łučylisia u malitvie da Śviatoha Ducha až da śviata uračystaści Zysłań - nia Śviatoha. Asabliva u sioniašnich časach, kali duch materjalistyčny i liberalistyčny, duch zyśviedčańnia apanavaŭ uvieś śviet dy narod viernikaŭ Chrystusovych. Siońnia ažyvieńnia kultu Śviatoha Ducha vielmi patrebnaje. - Pierš najpierš, kab Śviaty Duch, mieŭ łasku, złučyć zaniavolenyja Eklezii: katalickuju i pravasłaŭnuju; kab da zhody davioŭ usich chryścijanaŭ. Paŭtorna, kab Śviaty Duch praz ahoń svajej miłaści vypaliŭ usio złoje, jakoje hniacie siońnia ludziej. Adsunuć złoha ducha, aśviacić rozum u praŭdzivaj viery chrystusovaj i razpaliŭ u ludzkich sercach ahoń miłaści Boha i bližniaha, kab supakoj i zhoda nastupili na ziamli. "Pryjdzi, Śviaty Duch, napoŭni sercy viernych tvaich i raspali u ich ahoń Tvajej miłaści.

2. U Božaje Narodžeńnie uvodzić nas Eklezija u tajnicu ucieleńnia Chrystusa, kab my z Dziciatkam Božym mieli učaście u dziacinstvie Božym. Uračystaść Vialikadniovaja jość harantyjaj našaha z hrobu paŭstańnia z hrechu da viečnaha žyćcia. Praz Chryst, Pakutu, Najśviaciejšy Sakramant varočajemsia u Mistyčnaje Cieła Chrystusovaje, jak napastak u vinahradny kust. Zysłańnie Śviatoha Ducha praz z Umieršych Paŭstałaha i u nieba ustupiŭšaha Zbaviciela Chrystusa maje być śviatam Eklezii i viernikaŭ u joj zrośnianych, kab my adradziŭšysia u Chrystusie, praz łaski i dary Śviatoha Ducha, pastupali u chryścijanskich cnotach i uśviacilisia tak, kab iz śviatym Apostołam Paŭłam aśviedčyć mahli: "Ja žyvu užo nie ja, ale žyvie uva mnie Chrystus" (Gal.2,26). "Praz heta razpaznajom, što u Chrystusie prabyvajem, dy i Jon prabyvaje u nas, bo Śviatoha Ducha udzialiŭ nam" (1 Jan 4,13). Chrystus zsyłaj nam

Śviatoha Ducha,kab my uraśli u Mistyčnaje Jaho Cieła,katoraje žyvie z Śviatoha Ducha.Zysłańnie Śviatoha Ducha jość dniom narodžańnia Chrystovaj Eklezii,chryścijanstva, novaha pakaleńnia ludzkaha,katoraje,adkinuŭšy pry pomačy Śviatoha Ducha ciamnatu śvietu,pastupaje u śvietaści Božaj,u duchu praŭdy i miłaści Boha i bližniaha."Płodam ducha jość miłaść,viasielle,supakoj,ciarplivaść,dalikatnaść, dabrata,vialikadušnaść,pryjaznaść,viernaść,ścipłaść,pamiarkoŭnaść,čystata" (Gal.5,22-23).- Śviataja Eklezija,uśviečana u Kryvi Chrystovaj,da novaha žyćcia u Chrystusie paklikana,atrymyvaja praz Zysłańie Śviatoha Ducha niaspynny ahoń Božaj miłaści,katory jaje razpalaje i aśvietlaje,uskazyvaje Jej darohu niepamylnaści praz usie ciamnoty śvietu.Biazustanna Jaje uzmacniaje biazlikimi łaskami,kab pieramahčy usie zmahańni,ciažkaści,praśledyvańni,biazchviejna pastupała vyžšejšym viaršynam daskanałaści,a ŭkancy pałučyłasia z Ablubiencam Svaim Chrystusam na vieki u Jaho niabiesnym Uładarstvie."Katorych kolačy ažyvaje Duch Božy,jany jość Božymi Synami" (Rom.8,14).

3. Nichaj Zysłańnie Śviatoha Ducha staniecca Uračystaś - ciaj padziakavaj Śviatomu Duchu,za ustanavieńnia i uśvia - čeńnia śviatoj Eklezii,za biazličnyja łaski,katorymi biazustanna śviatuju Ekleziju i jaje viernikaŭ abdaraje. Prypaminajma sabie u tym dniu,kali u Sakramencie Biermavańnia Śviaty Duch i u nas ustupiŭ,kab nami kiravać i nas viaści praz ciamnatu śvieta,umacniać nas u zmahańniach i ciarpieńniach,dy uśviacić nas praz Svaje dary i łaski.Achviaruj - ma Śviatomu Duchu našuju daviernaść i miłaść,što biaz ahavorki paddajomsia jahonamu śviatomu kiroŭnictvu. Nichaj Śviaty Duch budzie dušoj našaj dušy,katoraja nichaj Jamu zaŭsiody budzie ulublenym pamieškańniem.Nichaj pramiažu - tak času ad u Nieba Ustupleńnia,až da Zysłańnia Śviatoha Ducha,budzie časam zasiarodžańnia u malitvie,kab usie adnamysna tryvali na malitvie razam z Najśviaciejšaj Maryjaj Matkaj Jezusa.

Nichaj našyja razmyślańni,u časie navenny da Śviatoha Ducha zasiarodžyvajucca, kala Jahonych siami daroch.

D A R Y D U C H A Ś V I T O H A.

L. MUDRAŚĆ. 2. R O Z U M. 3. R A D A. 4. M U Ž N A Ś Ć.
5. U M I E Ł A Ś Ć. 6. P A B O Ž N A Ś Ć. 7. BAHABOJNAŚĆ.

N A D Z I E Ń R O D Z I Č A Ŭ .

Kažny hod abchodzim dni M A T K A Ŭ I B A Ć K O Ŭ . Pierš-naj-pierš treba vyskazać pašanu Najśviaciejšaj Maryi Matcy Jezusa: Matka Ucielanaha Słova,a našaha Zbaŭcy Jezusa Chrystusa,budź pachvalana na vieki".Słova Matka,pa Bohu,naj-bolej hodnaje pašany.A Dobraja Matka - heta dar dadzieny ad samaha Boha! Sam Boh Ajcoŭ i Matak pad niabiosy vyvyžšyŭ,bo ich učyniŭ svaimi supolnymi i supołtvaralnikami novych pakaleńniaŭ. Hetuju vyssokuju hodnaść zabiaspiečyŭ,bo navat kali pamruć,buduć žyć u svaich unukach,praŭnukach u najdalej - šyja pakaleńni.A vyniasšy tak vysoka Rodzičaŭ,Boh prykazaŭ im addavać češć,bo jany častkaj Božaj dabraty i miłaści.

Boh,ź miłaści da dziaciej,daŭ matcy dziŭnuju chitraść, što nia tolki zdabyvaja serca,ajca svaich dziaciej,ale jaho, jak heta kažuć,jaho vokała palca abvinie.I usio u domie mu-sić tak iści,jak jana mudra zaradzić.Boh daŭ matcy dziŭnuju pradbačyvaść,što mima vialikaj hramadki,kažnaje dzicianio i siamja adkormiana i uboha,ale achajna pryadzieta.Panad usio Boh daŭ matcy hłybokuju vieru,kab mahła umacavać u dziaciej miłaść da Boha u sercach svaich dziaciej,a praz heta zabias-piečyć ich pryšłaść.Dziela taho Dobraja Matka nie adkładaje z Chrystom svajho dziciaci dy ad maleństva vyvučaje malicca. Pradstavić prad vočy dziciaci adlustravańnie Jezusa,Najśvia-ciejšaj Maryi; u pačesnym miejscy zaviesić abrazy śviatych.

Dobraja Matka u domie supolnuju malitvu.Dahladzić, kab dzicio u kažnuju niadzielu było u śviatyni na śviatoj Imšy, pry ciažejšych hrachoch u spoviadzi;kab u domu zhoda i aba-pulnaja lubaść.

Darahija Rodzičy! U vašyja ruki Boh złažyŭ losy pryšłych pakaleńniaŭ,losy Radzimaŭ i śviatoj Eklezii.Vy śviatoj arki sajuzu miž prošłymi i pryšłymi viakami.Trymajcie niekranuty-mi plamami ciapierašnich abortaŭ.Achviary,jakija Matki zno-siać,nichto nie patrapić acanić.Časta nie acenivajuć i ich ułasnyja dzieci.Nia usie dzieci buduć vam udziačnyja.Achvia-rovyvajcie vašyja prykraści Bohu.A dobry Boh i bahaty u dary, pryhatuje vam vialikuju nadharodu,katoraja napoŭnić vašyja sercy. - Pavodle X.A.O.

Pavaáj Baćku tvajho i Matku tvaju,kab dobra tabie pavodziłasia.

ADKAZNYM LUDZIAM PAD RAZVAHU.

Źjavišča śmierci źjaŭlajecca najbolej pavažnym vydareńniem u žyćci čałavieka.

Kažny čałaviek na praciahu svajho žyćcia prachodzić roznyja fazy nastaŭleńnia da źjaviščaŭ fizyčnaha i duchovaha śvietu.Maładoje dziciano pierawažna zaniata ŭvahaju vonkavaha śvietu,u jaki jano pačynaje ŭvachodzić. Małady čałaviek,addadzieny svomaj jamu enerhii,zaniaty ŭsim inšym,tolki nia źjaviščam śmierci.Jon nia časta navat zdahadvajecca,što hetakaje niešta isnuje na śviecie,a kali isnuje,moža abaviazvać kažnaha inšaha,ale nie jaho.

I tolki na zachadzie svajho žyćcia ŭ čałavieku budzicca hłybiejšaja skłonnaść da pavažnaje dumki.Ciapier pačynaje jon razumieć,što toje,što jon čuŭ daniedaŭna,pajmienna,što žyćcio źjaŭlajecca karotkim,pačynaje pryjmać u im niejki sens.Ciapieraka jon pačynaje razumieć,zapraŭdy vyčuvaje, što žyćcio jość karotkim.Usio toje doŭhaje było ŭčora,siahońnia - čas razvažańniaŭ,a zaŭtra - naahuł nie naležyć da jaho. - Apošnim časam na bačynach biełaruskaje presy spatykajem što raz čaściej nekralohi ab śmierci viedamych nam ludziej.Pamier dobry biełarus... pamier doktar... pamier śviatar... pamier... - Blizkija nam ludzi,my ich viedali, razam maršyravali ŭ doli i niadoli.Razam pracavali, razam dyskutavali,razam svarylisia,razam mirylisia,kab znoŭ iści supolna na šlachu,na jakim pryśviačała nam biełaruskaja ideja,taja samaja ideja,jakaja była i jość našaju pućciavodnaju zorkaju. - Hetyja razvažańni pryvodziać nas na dumku suadnosinaŭ nas samych da času, nas samych da našaje idei i pracy,źviazanaje ź joju i našaje budučyni ŭ hetym aspekcie. - Kali čałaviek vybirajecca ŭ doŭhuju darohu,tym, što astajucca za im,jon choča skazać niešta važnaje,mahčyma najvažniejšaje. Jon choča zrabić jašče apošnija zahady,kab uparadkavać pałažeńnie rečaŭ,źviazanych z hetym doŭhim padarožžam. - Adzin z našych redaktaraŭ,padajučy viestku pra adnaho śmierć z našych surodzičaŭ,kaža,što niabožčyk "nie paśpieŭ rasparadzicca ni domam,ni inšaj,choć nievialičkaj, majemaściaj.Rasparadžańnie materjalnaju majemaściu maje svajo značeńnie.Ale isnujuć inšyja hetaksama vartaści.

Ad času druhoje suśvietnaje vajny minuła ŭžo ćećvierć

stahodździa.Napieradadni hetaha času,biełaruskaja emihracyja pieražyvała svoj małady viek,nia dumała pra staraść i addavałasia poŭnaściu pracy.Małady viek,jak i kažny inšy,nia maje stałaha stanu.Časta čutno pamiž ludźmi pamylkavaje vyražeńnie:Čas chutka minaje.Čas staić.Toje,što ŭ im minaje - heta ludzi.Usio inšaje i ludzi buduć minać.

My možam abiarnucca i pahladzieć na projdzieny šlach našaje dziejnaści i zrabić padsumavańni.Ci možam my zirnuć napierad i zrabić pragnozu pryšłaje biełaruskaje pracy na emihracyi naahuł? - Kali dvaccać piać hadoŭ tamu my pryjšli na našaje,na našaje novaje miesca pasialeńnia abdziortymi i poŭhałodnymi,my usio-ž pryjšli z bahaćciem našaje vyzvolnaje dumki,jakuju my aściarožna nieśli ŭ našym sercy. - Hetym pajaśniajecca,čamu paŭstali siarod nas arhanizacyi,hazety,časapisy,źjavilisia knihi,pajaviłasia taja samaja praca,jak manifestacyja našaha ideału i našych nacyjanaLnych śviataściaŭ... Ale nakralohi siahońnia havorać nam,što hetaje źjavišča nia maje harancyi na pryšlaść,chiba-što siahońnia buduć čynicca pryhatavańni nia zaŭtrašni dzień.Ci čyniacca siahońnia rasparadžańni ŭ hetym sensie? Ci piśmieńniki majuć na voku tych maładych našych ludziej, jakim jany pierakažuć svoj śvietač?Ci redaktar,abciažany siahońnia minułaju pracaju i žyćciovym daznańniem,pradbačyć jak budzie vyhladać jahonaja publikacyja zaŭtra? Ci staršynia arhanizacyi viadzie svaju dziejnaść tak,kab abiaśpiečyć spraŭnaść pracy paśla taho,jak buduć skazanyja pryhožyja słovy nad jahonaju śviežaju mahiłaju? Ci dadzienaja carkva robić adpaviednyja natuhi z metaju padrychtavańnia bolej adukavanych ludziej i charaktaru dla tych,što piarojduć u zaŭtrašni dzień? - Da hetaje pary ŭ hetym dačynieńni my bačym tolki adno charakternaje ahałošańnie,abličanaje svaim źmiestam na pryšłaść: "U škołu mohuć być pryniatyja chłopcy biełaruskaha pachodžańnia u vieku ad 8 da 12 hadoŭ".

Heta jość rasparadžeńnie na pryšłaść i my možam tolki škadavać,što ahałašeńnie hetaje adzinym u nas źjaviščam.

Jak budzie vyhladać biełaruskaja praca ŭ dyjaspary za dziesiać hadoŭ ad siahońnia?... Za dvaccać?...Čas hety nie daloki.Jon staić užo na parozie.

Pastor Jan Piatroŭski.

D Z I C I A.

Chto ščyra dumaŭ pra dzicia kali,
Ci to jak baćka,ci nahladnik,
Abo vučyciel u škole małady,
Toj znaje dobra toj Rasadnik!
   Raście što nie pasiaješ u im rukoj
   Svajoju mazalistaj: žyta,
   pšanica ci to inšaje... Pastoj!
   Usio budzie prad taboj adkryta!
Čamu tak dobry čałaviek adzin:
Dabro,šmat cnotaŭ usiakich lubić?
Niasieć luboŭ jon tuju praz učyn
U suśviet ludziej - usich joju daryć?
   Praz žyćcio,čyny-dziejańni jaho
   Śviet lepšym robicca dla usich nas:
   Lubovi łaska tut dla usiakaha,
   Chto dobrym choča stacca choć raz...
Druhi-ž niahodnik čysty miž ludziej:
Jaho spahudy,złość usiaka
K upadku lud uściaž viaduć k biadzie;
Jon złaja siła jość vialika!
   Tamu,što u pieršym tym zdareńni byŭ
   Zasiejan toj Rasadnik miły
   Nasieńniem dobrym,załatym iz niŭ
   Vialikich Praŭd duchoŭnaj siły.
Tamu,što ŭ druhim vypadku tym
Niaščaślivy Rasadnik toj byŭ
Abdoran dy nasieńniem złym,błahim...
Dyk jon płod zły,błahi naładziŭ.
   Dzicia-Rasadnik toj uściaž žyvy,
   Vialika siła ŭ im na śviecie!
   Zbuduje i źniščyć mó...žyćcia mury!
   Žyćcio i śmierć tut pa zapaviecie!
Prychodzić-ža na śviet,jak skarb dy dar
Pryrody ludzkaj dy ruk Božych
Siarod lubovi dy jak vaładar:
U jaho ŭsie - maci,dzied...na słužbach!
   Kaścioł-Carkva taksama iduć jamu
   Słužyć; u dźvierach šče sustrenuć

Rabionka dy k žyćciu vyšejšamu
Praz chryščennie jaho padnimuć!
I Sam Chrystos usim kaža, što takich
Niabiesnaje jość Vaładarstva!
I jon dziaciej lubiŭ i kazaŭ pra ich
Šmat pieknych praŭd dla duš bahactva.
I Sam Jon staŭsia pierš Dziciatkaju:
Dziciaci vielič daŭ Jon strašnu!
Dzicia ty ściaražy, jak ad ahniu,
Ad upłyvaŭ, što viaduć niaščaścia...
Bo kožnaja dzicia ŭ myśli samój
Pravidu Božaha naležyć
K Chrystu, bo ŭziaŭ dzicia Chrystos z Saboj,
Jak hrunt, što viečna miłaść sviežyć...
U Planie Božym - pradusim dzicia,
Jak Božych Ruk tvor šče śviežy,
Dy Łaskaj vykuplany dla žyćcia,
K Chrystu, saŭsim k Chrystu naležyć!
Adnak dziciaci słužyć Jon - Chrystos:
Biare jahona ŭłonnie Carkvy
I Ducham Jon tut SvaimŠviatym ź niabios
Zbaŭlaje ad hrechu, jak ad śmierci!
I dla dziciaci škoła isnuje!
Tam na jaho uściaž čakajuć...
Chto hołas, kroki jaho pačuje...
Nastaŭniki jaho spatkajuć!
I Cezar sam hatoŭ jamu słužyć!
U metryki jaho zapiša...
I budzie ŭsiudy ŭściaž za im śladzić...
I ŭreście dać jamu aružža!
Sama Pryroda słužyć dziciaci:
Na ŭłonnie jejnym usio imkniecca
K tamu, kab byŭ paradak-ład u žyćci
I dla žyćcia ŭsio pracniecca!
Pryrody siła, połymna luboŭ,
Nadzieja, viera ŭ pieramohu...
Usio heta źviazana ŭ pryshych baćkoŭ
Z tym, što dziciaci na ŭspamohu!
Ŭ Pryrodzie ŭsio, jak i ŭ Carkvie, hladzić
Źviartajecca k žyćcia pačatku

Z pramudraściu i siłaju Tajnic
Dla žyćcia ŭsiudy biez kančatku!
Dźvie siły borucca pamiž saboju
Za dušu, cieła, usiu asobu
Dziciaci: Cezar-Mołoch, dy sam Toj
Chto ŭliŭ u dzicia dušu-svabodu
Dzicia - heta narod! Dy ludzkaść usia!
Dzicia - mahutny jejny krań!
Adtul žyćcio, moc - siła dy krasa,
Kali nia budzie jon zamoran!
Baćki, vaźmicie vy dzicia svajo
Ŭ ruki vašy chryścijanski!
I siejcie ŭ im niaźmiennaje ziarnio
Chrystovaj Praŭdy, Viery, Łaski!
Malicca Bohu tre´ vučyć jaho!
Kab praz malitvu dy śviatuju
Ŭsio bolš jon paznavaŭ Tvarca Svajho,
Prynosiačy luboŭ ščyruju!
Baćki, nie adbirajcie ad Chrysta
Dziciaci vašaho; chaj budzie
Ž im usiudy źviazan jon uračysta
Luboŭju ŭ nadpryrodnym śviecie!
Tamu vučycie jaho ŭsciaž, jak lubić
Chrysta ŭ siłučy čynaŭ vašych...
Zaŭsiody, usiudy treba, kab nia być
Niahodnymi Tajnaŭ Jahonych!
Dzicia, z malenstva šče adna duša
Z Chrystom, nie stanie žertvaju tych,
Jakija Boh pasłaŭ vam na žyćcio
Śviatoje dy mahutna z čynami
Pryhožymi prad Boham dy ludźmi
Dy k ščaściu i sławie ŭłasnaje siamji!
O dajcie, dajcie Bohu dy ludcom
Siamju śviatuju z matkaj dy ajcom!

A. Ioan Tarasevič

Moj Ty Biełarusie.

Dařahi Bratok, skažy ty śmieła
dy atkryta prad saboj samym,
Što ŭ ciabie ŭ dušy tak nabaleła,
Što ty staŭsia dla siabie čužym?

"Bie/arus ja"! Kažaš ty prad śvietam,
Ale dziejańni tvaje dzie tut,
Što dali-b impet śviatym metam,
Kab narod pazbyŭsia svaich put?
Daj narodu mocnu vieru ŭ Boha
Dy luboŭ k Jaho śviatoj Carkvie,
Dyk jon zniščyć puty ducha z/oha
Dy k svabodzie šlach sabie znajdzie.
Viera ŭ Boha,mocna dy mahutna,
Dy k Carkvie śviatoj luboŭ adna-
Rysa ŭ bie/arusa niead/učna:
U im biaz ich duša ŭžo nie svaja!
Darahi bratok,skažy ty śmie/a
Dy atkryta prad saboj samym,
Što ŭ dušy ŭ ciabie tak nabale/a,
Što staŭsia dla siabie čužym?

A.Ioan Tarasevič.

Niekataryja fakty.../Józef Mackiewicz/.
(Praciah)

Heta užo by/o paśla encykliki "Mater et Magistra" ale jašče pierad pakojovaju reakcyju Jana XXIII na kryzys,vyklikany budovaj berlinskaha muru encyklika .10-ha Vieraśnia 1961 -ha hodu, katoraja uzvarušy/a Chruščova i pierad hratulaciaju Chruščova dla Papy Jana XXIII z Lipienia taho hodu.Machina Saviecka, suproć lahendy,jość hramodzka pieraciažana tradyciami niedavieru prasiaknuta.Panuja strach pierad adkaznaściaju svajoju ŭ vykazvańi svaje incjatyvy pryvatnaje. Mikadym byŭ pirapracavany i das/oŭna blizu ah/ušany hukami samalotavych matoraŭ,nosiačych jaho pa roznych častkach śvietu.U Listopadzi mieŭsia laciеć da New Delhi, ale pierad hetym musiaŭ pryhatavacca da kanfarenci na vostrovi RODOS.Kanfarenca na Rodos adbyva/asia ad 24 Vieraśnia da 1-ha Kastryčnika 1961 h.Chacie/a vyraŭniać roźnicy pamiž addzielnymi pravas/aŭnymi Cerkvami,a tak-ža pryhatavacca da usiepravas/aŭnaha saboru.Užo by/o viedama,što patryjarcha ekumeničny Athenagoras z Kanstancinopala,zhodny vys/ać absarvatara na aha/ošany Vatykanski katalicki sabor.Adnak nie Athenahoras,a Mikadym staŭsia

dušoju kanfarenci na Rodos.Rasparažaŭsia Mikadym vialikimi hrašovymi kapitalami,dziela hetaha niabylo niespadziŭki,što kanfarencia pastanavila absarvataraŭ" da Rymu niepasylać.Adnačasna na žadannie Mikadyma,vykinuta z abrad na Rodos temu "Baraćba z etaizmam". Apinia katalicka acanila kanfarenciu na Rodos pazytyŭna.Krakaŭski "Tygodnik Powszechny"z 21 Sudzienia 1962 h.padaŭ nastupnaje:"Nastenpuje vidočna regeneracja sil duchovych,wśród odlončonych braci wschodnich". Inakš acaniŭ tuju kanferenciu pravaslaŭny biskup Genevy Antoni,katory 5 Listapada 1961 h.u zali Muzyčnaha Tavarystva u Paryžy,padčas dakladu,skazaŭ:"Chaču havaryć ab vidavočnaj dahanaraci silaŭ duchovych... Mikodym damohsia źniaćcia baraćby z etaizmam z paradku dziennaha.Chto jość vinavaty u hetym? Mikodym? Nie,vinavatyja tyja,što jaho zaprasili". Mikodym musiŭ spiešna pierahladzieć hazety,varočacca u Maskvu. Z Maskvy lacieć u New Delhi,a ad tul iznoŭ u Maskvu pa novyja,saŭsim novyja instrukci i adrazu lacieć u Rym na katalickija śviata, kab pasluchać pramovu Jana XXIII,paśviečanuju kaniečnaści utrymannia supakoju.Mikodym u Rymie užo saŭsim nia toj.Cely u duchu hratulaci Chruščova,minulaha miesiaca.U Vatykanie pryniali jaho vielma prychilna, niekataryja padali,što serdečna.Havoryć a relihijnaj svabodzi u Savietach i vykazvaje,što pierapoŭnieny milaściu da katalickaha kaściola i Saviety ažyŭleny supolnuju idejaju supakoju.Saŭsim advarotna,jak havaryŭ u Červieni u Prazie českaj.Zapytany ab slynnym "Non possumus",ahalošanym u Maskvie adkazaŭ: "Taki artykul nia byŭ syhnavany (adpaviedny).- Pačynajucca hutarki spadciśka.Prazydentam sakratarjatu Jednaści Chryścijanskaje u Vatkanie,jość kardynal Augustino Bea,sakratarom heneralnym Msgr. Jan G.M.Willebrandts Halandskaha pachodžannia.Na hetych dvoch dastojnikach kaścielnych lažyć haloŭnaje zadannie ab ździejanniami,ab jakich maryŭ Jan XXIII ab čym havaryŭ,što"Pierakazana jamu kablam Pradbačania"parazumiennia z uschodniaju Carkvoju.

Jak-ža adnak pradstaŭlajecca sprava realnaja, ak-

tualnaja hetaje uschodniaje Carkvy-Kaściol̸a? Patryjarch ekumeničny ŭ Konstynopali Athenahoras"Primus interpares" usich patryjarchaŭ pravasl̸aŭnych vydavaŭsia rečnikam parazumieńnia z Rymam.Ale Jan XXIII spaściaroch u patryjarchu Athenahoresu aŭtarytet tytularny,biaz zaplečа i apory u masach viernikaŭ.Bolšaje zainterasavańnie akazaŭ patryjarchu maskoŭskamu Aleksieju,de jure majučamu nad najbolšaju kolkaściu pravasl̸aŭnych na śviecie.Tak bydcam na pakaz vyhladaje,ale Papa nie spaściaroh,ci nie chacieŭ zrazumieć,što patryjarch maskoŭski de fakto nie reprazentuje tych masaŭ pravasl̸aŭnych na śviecie,ale reprezantuje partyju kamunistyčnuju.Paradoks adnak chacieŭ,što hety patryjarch maskoŭski byŭ praciŭnikam parazumieńnia z Rymam,zhodna atrymanych z hary instrukcyjaŭ.U takim stanoviščy Jan XXIII nie pabajaŭsia pakanać pieraškody,zaharodžvajučyja vialikuju metu. Ciažkaja i achviarnaja byl̸a heta daroha,ale pieršy atap byŭ daściahnuty,dziakujučy vytryval̸aści,dabracie i žadańniu vialikaha Papy,supakoju i nia stolki da zbižeńnia z kaściol̸am uschodnim,ale i z kamunistyčnaju Maskvoju. - Na kanfarenci u Rodos,pravasl̸aŭnyja u bolšaści vyskazalisia suproć udziel̸u na Rymskim sabory.Upl̸yŭ na heta mieŭ patryjarchat maskoŭski i cerkva Hreckaja,z tradyci zaŭsiody varožaja da Rymu. U razultaci patryjarch Athanahoras,katory atrymaŭ zaprosiny vysl̸ać absarvataraŭ da Rymu i chacieŭ z hetaha skarystacca,akazaŭsia izalavanym.Sklikany pa kanferency na Rodos,synod biskupaŭ u Kanstantynopali 8 Kastryčnika 1962 h. davodzili,što "Papa nia jość hal̸avoju kaściol̸a,ale tolki biskupam Rymskim.Nia moža sklikać paŭsiudnaha saboru,a tolki najvyšej lakalny synod. Vysyl̸ańnia absarvataraŭ na sklikany praz jaho sabor, aznačal̸a pryznańnie prymatu papy.Heta niabyl̸ob zhodna z navukaju i tradyciaju pravasl̸aŭnaj cerkvy". Nia jość tajnaju,što taki,niby bahasl̸oŭski vysnaŭ,pachodziŭ ad mitrapalita Mikodyma.Až raptam,cieraz niekalki dzion, nať pavažnyja hazety pisali ab niespadziavanym fakci. Akazal̸asia,što 27 Vieraśnia 1962 h. vysl̸annik Vatykanu Msgr. Willebrandts,zavitaŭ z nadta tajnaju misiaju

u Maskvu i pravodzić tajnyja pieramovy,minajučy usich pravasłaŭnych patryjarchaŭ.Jak zmantavany taki skačok? Na heta taki adkaz.U bytnaść Mikodyma u Rymie.u śnieźni 1961 h.była niejkaja vymiena pohladaŭ.U Červiani h. 1962,była u Maskvie delehacia Śviatovaje Rady Kaściołaŭ,adkul Msgr.Willebrandts varočajecca ź vialikim uražanniem.Žniŭnia 1962 h. u Cite Universitaire u Paryžy, zbirajecca Centralny Kamitet Śviatovaje Rady Kaściołaŭ pad znakam chryścijanskaje jednaści i baraćby za supakoj.Vatykan vysyłaje svajho delehata Msgr. Willebradtsa. Katalickaja presa źmiaščaje pazytyŭnyja artykuły ab hetym protestanskim źjeździe.Arcybiskup Paryža zahadyvaje malicca na intencyju pavodzinaŭ kanferenci.Maskvu reprezantuje Mikadym.Pamiž Willebrandtsom i Mikodymam adbyvajucca tajnyja hutarki,Mikodym žadaje ad Vatykanu peŭnych hravancyjaŭ... Mrsg. Willebrandts nia maje na heta poŭnamoctvaŭ i śpiešna varočajecca u Rym i zdaje spravazdaču z tych hutarak.Kampatentnaja asoba,kardynał Bea, praŭdapadobna suproć zakulisnaje pracadury.Tahdy Papa Jan XXIII delahuje ad svajho imia kardynała Tissaranta, francuzkaha dziekana Śv.kalehii z adpaviednymi poŭnamoctvami da hutarki z Mikodymam. Vielmi tajnaje spatkannie adbyłosia nie u Paryžy,ale dalej ad cikavych, u Metz. Nia hledziačy na takuju tajnaść,udałosia adkryć taje tajnaje sustrečy.Mikodym vyskazaŭ,što zaprosiny na sabor,pasłany praz Rym da patryjarcha Athenahorasa, niamaje značennia dla śvietu pravasłaŭnaha i nia može być uvažana dla pravasłaŭnych za viažučaje.Jość bo hety patryjarch tytularny i niamaja za saboju nijakich masaŭ pravasłaŭnych.Ciapier raschodzicca ab žyvoha čałavieka.Maskva byłab hatova vysłać absarvataraŭ na Sabor Vatykanski,ale musim mieć z hary zapeŭnienia ab palityčnym tvaru i stanovišču,jakoje zojmie hety sabor.Heta znača,haranciu,što niestaniecca jon tarenam i nie pratekstam da jakich kolačy vystupaŭ antykomunistyčnych i demanstracyjaŭ antykamunistyčnych i ni ujakaj formie nia zojmie stanovišča suproć kamunizmu.Kardynał Tisserant - vialiki z bujnaju baradoju.Užo jamu viečny supakoj.Msgr. Willebrandts 27 Vieraśnia 1962 h. užo byŭ u Maskvie dziele abhavo-

rańnia padrobnaściaŭ.Hetym razam nie paśpieŭ nać adviedać patryjarcha Alaksiej.Usio abhavorana i pałahodžana biespasiaredniа z Mikodymam i Kurajedavym,novym pradstaŭnikom Rady Rasiejskaje Pravasłaŭnaje Carkvy pry Radzi Ministraŭ. Msgr. Willebrandts byŭ pryniaty, jak persona grata.Štodzienna adpraŭlaŭ śv. Imšu u Ryma-Katalickim kaścieli śv.Ludvika u Maskvie. Msgr.Willebrandts 2 Kastryčnika 1962 h. adlacieŭ iz Savietaŭ.

Pa załahodžańni spravy de fakto,kardynał Bea vysyłaje z Rymu zaprosiny dla maskouskich abservataraŭ na II Sabor Vatykanski "u duchu Chryścijanskaha bratstva" Zaprošańie pryniata i da Rymu prylatajuć:prafesar Akademi duchoŭnaje u Leninhradzi Vitalij Borovoj i archimandryt (skora staŭ biskupam)Vładzimir Kotlarow,reprazantanty. Šeptam havorać,što K.G.B. u adzieńni śviataroŭ .Jość i Krasikaŭ,karaspadent TASS a.Usie niezaležnyja Cerkvy byli vymanaŭrovany i Vatykan astaŭsia sam na sam z Maskvoju. 12 Kastryčnika,prosta z lotniśča Fiumincino napraŭlajecca usia dalahACIA SAVIECKAJA da Bazyliki San Paulo fuori le Mura,nastupna da Bazyliki śv.Piatra,dzie uklenčyli pierad Papam.Cremonia ahramadnaha uražańnia.Borovoj aśviedčyŭ prybyłamu z Warszawy pradstaŭniku PAX u Braśnikavu:"Usie tyt vykazvajucca z udziŭleńniem a našaj dziaržavi,ludziach saviеckich i a našaj baraćbie za mir i padziŭlajuć prahres našaje vialikaje baćkaŭščyny".

Pierakład z polskaj presy na litoŭskaju(biełaruskuju) praz sp.J.Charneckaha.

RELIGIJNAJA SVABODA NA BIEŁARUSI.

Na usiu Horadniu jość tolki adzin śviatar,starеńki franciškanin. Fara nia zburana,dziela staražytnaści budoŭli. Vyhladaje što nia ułada B.S.S.R. ale vierniki dahladajuć ad zbureńnia. Viedama,maskoŭskaja banda niščyła i niščyć hiatarycnyja pamiatniki histaryčnaj Litvy. U niadzieli i śviaty prychodziać pamalicca u śviatyniu parachvijani,vynosiać liturgičnyja ubiory,kładuć na aŭtar,a paśla molacca. Voś svaboda religijnaja u SavietaCh.

T R A V A.

Jak dobra bačyć nam viasnoj travu,
Kali zima luta minuła:
Na łuh ty hlanieš:pryhažość adnu
Ty bačyš tam! I hetak miła
Pryroda kliča tut k žycciu ciabie:
Pračnisią,brat,ad snu! Vaźmisia
Za pracu! Snu zimovaho tabie
Davoli ŭžo! Ustań! Apranisia
Dy prybiarysia ŭ siłu - moc-žyccia,
By traŭka na łuhu zialonym,
Što ŭžo raście na radaść biez kanca
Karoŭcy i šmat druhim z žyviolin...
Jana nakormić i nasycić ich!
I małačka tvaja karova
Tabie,jak i dla dzietak usich tvaich
Daść šmat,kab usia siamja zdarova
Była,rasła i mahutnieła ŭściaž,
By vołat kožny ź ich:dačka,syn -
Usie čysta nie dla śvietu na pakaz,
A k praŭdzie i dabru,dzie ščylin,
Razłomu ŭ žycci naviek niema,
A jość adna luboŭ da Boha
I da ludziej,jak siła-moc sama,
Što ŭsie na śviecie pieramoža...
Trava viasnoju na ziamli biare
Moc-siłu tam svaju adniekul;
Toj hetu tajnu ŭciemić,razbiare
Chto vieryć,što i tut jość Rul,
Jaki trymaje ŭsiemahutny Boh
Usiudy Sam u biazmiežnym mory
Istot usialakich,kab usiak ź ich moh
Žyć,dziejać z voli na prastory...
Žyccio,byccio ich usich iz Božych Ruk!
Ziamla i nieba ź Ruk Jahonych!
I traŭka na łuhu i kožny huk
Ci pieśnia ŭ pavietry; Podych
Jość byccam iz hrudziej Śviatych Tvarca...
O čałavieča,hlań na łuh svoj
Viasnoj zialony! Zbudzić da žyccia
Sama trava,zaspany tvar tvoj!

A.Ioan Tarasevič.

V A D A.

Vada,vada! I dzie-ž jaje niama!
I na ziamli i pad ziamloju
I unutr ziamli źjaŭlajecca jana...
Niasie jana žyćcio z saboju!
    A dzie niama vady,dyk užo biada.
    Pustynia,jak Sachara,simvał
    Strašennaj śmierci,bo vady niama
    U joj,a jość by ahnivy vał:
Ahniom by ŭsio tam dychaje,imknie
Pa ŭsiej ziamli... I zamiraje
Ŭsio žyćcio,jak tolki žyć pačnie...
Sachara śmierć u sabie chavaje!
    Vada-vialiki dar dla nas ludziej,
    Raścin usialakich i žyviolin!
    Bo biaz vady niama žyćcia,padziej...
    Prahresu brak u žyćciovych pružyn.
Nia pij vady siarod haračyni:
Ciarpieć ad smahi budzieš vielmi.
Vada - druh dobry nyrak piečani.
Pij šmat vady,nać u dzień niadzielny.
    I šče dziaćmi chryściliś my ŭ vadzie:
    Mahutnaściaj Śviatoha Ducha
    Ŭ joj my pieraradziliś,jak nidzie,
    U tvory Nieba Šmat Śviatoha!
Vada - vialiki dar dla nas
Samoj pryrody i ad Boha,
Kab u nas žyćcia pramień užo nie zahas
Na vieki - šlacham byŭ da Boha.

A Ioan Tarasevic

****

Vydaviec - Redaktar (Publisher- Editor
Rev Francis Cherniawski.
Adress: 164 Broadway, Fort Edward,N.Y. U.S.A.
Telephone 747 - 511

****